

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Družstevnictví jako jeden z možných nástrojů ekonomického konceptu Steady-State

Autor: Bc. Petr Dekastello

Cílem diplomové práce je posoudit, zda družstevnictví může podpořit přeměnu ekonomického systému z prorůstového modelu k ekonomice ustáleného stavu (steady-state).

Svůj posudek začnu velmi netradičně celkovým hodnocením. Práci celkově hodnotím jako velmi kvalitní. Váhala jsem, zda mám práci hodnotit jako výbornou, nebo velmi dobrou. Pro obě tato hodnocení práce existují pádné důvody.

Proč by si práce na jednu stranu zasloužila výborné hodnocení:

- Autor píše se zjevným entusiasmem a s velkou snahou uchopit téma aspoň v některých pasážích v precizní podrobnosti. Na práci se to zrcadlí v její rozsáhlosti. Projevuje se autorova radost z díla, které se mu tvoří pod rukama. Zjevně posléze musel sáhnout u některých pasáží k jejich přemístění do poznámek pod čarou pro přílišný rozsah.
- Jeho styl je vytříbený, velmi vyspělý v porovnání s běžnými diplomovými pracemi jiných studentů. Velmi dobře pracuje s literaturou, napříč textem nechybí odkazy na literaturu.
- Koncept steady-state autor rozpracovává na základě originálních pramenů do podrobnosti, která je pro čtenáře velmi obohacující.

Na druhou stranu naplnění výzkumného cíle diplomové práce má jisté rezervy, pro které lze práci hodnotit také celkově pouze velmi dobrým hodnocením:

- Družstevnictví není dostatečně dobře v práci definované. Chybí diskuse těchto klíčových aspektů: (i) Musí družstevník v družstvu na plno pracovat, nebo může družstevní podíl pouze vlastnit bez vkládání své práce do něj?; (ii) Lze družstevní podíl přeprodat někomu jinému, lze ho dědit, lze odejít z družstva na základě peněžního vyrovnání?; (iii) Jaká jsou pravidla přijímání nových členů – např. musí noví členové zaplatit vstupní poplatek, nebo mají přístup do družstva zdarma? Musí všechna družstva být otevřena neomezenému počtu nových členů?; (iv) Jak stávající družstevníci ověřují, že nový člen bude pro družstvo přínosem, než ho mezi sebe přijmou?; (v) Je hlasovací právo vždy rovné?; (vi) Mají družstva své zaměstnance, kteří nejsou členy družstva? Pokud ano, jaký poměr mezi zaměstnanci a družstevníky (vlastníky kapitálu) je ještě možné považovat za družstvo, jaký již nikoli?; (vii) Jak jsou cíle družstva definovány?; (viii) Jaké sankce hrozí družstevníkovi, který poškozují svým jednáním jiné členy družstva? Lze např. někoho z družstva vyloučit?; (ix) Ručí družstevníci svým majetkem za ztráty družstva?; (x) Mají družstevníci mezi sebou nějakou hierarchii, která by umožňovala řízení firmy obdobně jiným podnikatelským subjektům?; (xi) Mají všichni družstevníci stejný podíl v družstvu, nebo mohou být

podíly různé? – Všechny tyto otázky je nutné zodpovědět, než mohou být diskutovány důsledky takového upořádání podnikatelského subjektu, kterým družstvo bezesporu je, a porovnávány s uspořádáním jiným. Zároveň je patrné, že je to otázka komplexní, na kterou není jednoduché odpovědět.

- Družstva budou mít pravděpodobně své výhody, i nevýhody. Tato diskuse v práci chybí.
- Autor jako by se díval na družstevnictví napříč textem růžovými brýlemi. Chápu, že družstva mohou být přínosem v oblastech, o kterých píše (příkladem budiž italské družstvo Valfrutta sdružující zemědělce). Práce to však nedokládá, či dokládá nedostatečně na základě tvrzení převzatých z jiných pramenů. Při vědecké práci je však nutné nahlížet na věci z odstupu a dostatečně kriticky.
 - o Autor popisuje historické úspěšné příklady družstev bez potřebné podrobnosti. Tvrzení o pozitivním vlivu družstev nejsou podpořena jasnou argumentací.
 - o Na str. 82 (sekce 7.7) autor shrnuje efekty družstevnictví poměrně nešťastně. Z tohoto souhrnu je patrné, že ač zisk družstev považuje za nevyhnutelný, jakýsi „nadměrný“ zisk jiných způsobů podnikání považuje za zcela nevhodný. Záměrem družstevníků je podle něj docílit celospolečenského prospěchu, nikoli zisku. Motívem vstupu do družstva podle něj není zisk, ale vyšší hodnoty, v práci však nespecifikované a ničím nepodložené. Kapitola popisující družstevnictví mě o těchto zobecňujících závěrech nepřesvědčuje.

Další komentáře k textu:

- Úvodní pasáž čítající 40 stran je zbytečně rozsáhlá a rozměňující hlavní myšlenku celé práce.
- Na str. 50 uvádí autor následující: *„kapitál, a ten je tvořen, spravován, používán a zhodnocován pomocí speciální vědy – ekonomie. Ta se tak stává kýženým nástrojem růstu pokroku, vědecky zdůvodňujícím růst ekonomiky a prohlubování procesu industrializace, a to vše prostřednictvím kapitálu“* s odkazem mj. na knihu, již jsem spoluautorkou. S tímto citátem se neztotožňuji, v naší knize se tato myšlenka neobjevuje. Ekonomie jako věda je definována jinak.

Otázky k obhajobě: Jaké jsou podle Vás či podle výsledků výzkumů motivy družstevníků ke vstupu do družstev? V jakých odvětvích se družstva obvykle vyskytují? Jsou družstva v ČR legislativně zakotvena, případně jak?

I přes kritické body zmíněné výše hodnotím práci jako celkově zdařilou. Přínos práce spočívá především v kvalitní analýze ekonomiky ustáleného stavu a historickém exkurzu do družstevnictví. Doporučuji práci k obhajobě. Navrhuji hodnocení velmi dobře, v bodovém vyjádření 14-15 bodů z 20ti možných.

Ing. et Ing. Eliška Vejchodská, Ph.D.